

Urbeltzen Argia

Oier Araolaza

DANTZARIA

@oaraolaza

Orain 50 urte bezala, gaur egun ere, *mainstream* izan eta kultura nagusien ekoizpen komertzialekin homologatzeko obsesioak gidatzen ditu euskal dantzari saiatuen oinak. Aldi berean, orain bost hamarkada bezala, bazterrean, itzalean, fokutik kanpo, erditu dituen dantza isolatu eta gutxietsian diraute euskal dantzari elebakar kikilduek, Youtube globalaren aroan euskal dantza hutsean bizi daitekeela frogatuz eta euskal dantza haien baitan osorik bizi dela erakutsiz.

Baldorbarekin kantu bidez egin bezala, bide-tik baztertu zituztenak madarikatu eta euskal kulturaren geografia irauli zuen dantzaren bidez Juan Antonio Urbeltzek. Nafarroa euskal kulturaren erdigunean jartzeko ahaleaginean tematu zen lehenengo: Iribas, Jaurrieta, Otsagabia, Imotz, Ituren... Euskal dantzaren harribitxiak herri eta auzoetako plaza eta ganbara ahaztuetan bildu eta hirietako antzokietara eta frontoietara ekarri bazterrekoa erdira ekarri nahi izan du Argiak.

Eskiulatik Ekorara, Heletatik Lanestosara, Abaltzisketatik Fustiñanara, festa, jantzi, dantza eta musikaren bidez Euskal Herria ezagutzeko eta maitatzeko bidea eskaini du eta eskaintzen du oraindik euskal dantzak. Herriz herri, auzoz auzo, festaz festa, herritarrak dantzan jartzea eta dantzan segitzea izan da euskal dantzaren mugimendu zabal eta oparoaren arrakasta.

Gipuzkoako Foru Aldundiak Urrezko Domina eman dio Juan Antonio Urbeltzi 2015 urtearen hondarrean. Sari honekin, Marian Arregik eta Juan Antonio Urbeltzek 1966ko udazkenean Argia dantzari taldearen gidaritza hartu zutenetik euskal dantzari eta euskal kulturari egindako ekarpena aitortu eta eskertu nahi izan dietela adierazi du Markel Olano Ahaldun Nagusiak.

Izendapena pertsonala da, baina errekonozimenduak Argia euskal dantzari taldeaz haratago ziprztintzen du. Argiak goldatzen erakutsita, bazterreko geografian sororik soro erein eta uza jaso duten hainbat dantza talderentzat ere bada aitortza. Baita euskal munduaren historia modernoan gizarte kohesioa eta herri nortasuna gorpuzten eta gorputzaren bidez dantzatzeko lagundu duten euskal dantzari eta euskal dantza talde guztientzat ere.

Argia bazterreko txokoetan jartzen erakutsi digute Juan Antonio Urbeltzek eta Marian Arregik, eta orain haitzuloetan hormako arte adierazpenak bezala, bazterrik bazter eta txokorik txoko dantza adierazpen zoragarriak ezagutarazi dizkigute. Dantza tresna politikoa dela eta tresna hori herrigintzan baliatzeko ardura soziala dugula erakutsi digute. Euskal dantzaren lengoaiaren oinarriak ezagutu eta berau berritzeko eta birsortzeko tresnak eskura jarri dizkigute. Gau ilunean bidea erakutsi digu Urbeltzen Argiak. ■

Dakar

Joanes Etxebarria

KAZETARIA

AFP agentzia ofizialaren arabera: 63. Webgune serioen baten arabera: 71. Paris-Dakar lasterketak utzi dituen hilen zenbaketak dira. Utzi Frantzia eta utzi Afrika, eta Argentina eta Boliviako lurretan higatzen dira orain pneumatikoak. Edo, hobeki erranik, pneumatiko azpian higatzen da hango lurra orain, Afrikakoa beltz-beltza utzirik.

Dakar.com helbidean aipatzen diren baloreetan "abentura humanoa" da lehenena. Jatorri desberdineko lasterkariak hizkuntza bera mintzatzen dutela diote antolatzaileek. Hiru baloreetan bigarrena, "lasterketa extremo" da. Biak elkarturik,

eta hilen zerrenda gogoan, zer pentsatua ematen du jadanik.

Hirugarren balorea, eta hilen zerrenda oraindik ere gogoan, "aurkikuntza". Hamarkadetan Afrikan lehenik, 2009az geroztik Hego Amerikan, ez dira gehiago belaontziak lur sakratuen aurkikuntza ziurtatzen dutenak, baizik eta errota gaineko motor indartsuak.

Hilen zerrenda kasik ahantzarazi dezakeen informazio bat ere badu Dakar lasterketaren webguneak: ingurugiroan eragiten duen kaltea "konpentsatzen" baitu lasterketak. Hori nola egiten duen? Lasterketa bera bezala, diruarekin. ■